

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE.

Társadalmi és közgazdasági hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Egyes szám ára 20 fillér.
Egész évre	8 kor.	ifj. Imrik József.	Nyilttér soronként 40 fill.
Fél évre	4 „		Kéziratokat vissza nem adunk.
Negyed évre	2 „		

Redemptus gyűlés.

A redemció-mozgalom legfontosabb eseményei a közelmúlt napokban a karcagi és a halasi gyűlések voltak, melyek a Jászberényben választott jász-végrehajtó bizottság meghívására a múlt hó utóján, illetve a f. hó elején tartattak meg a Nagy-kunság és a Kis-kunság fővárosaiban. A széles körű érdeklődés, mely megelőzte s az őszinte lelkesedés, mely végig kísérte, egyaránt jelentőssé teszik e gyűléseket. Az egész Kunság előkelőségei mind megjelentek rajtuk, az egyiknek elnöke a karcagi főjegyző, a másiknak a halasi polgármester s szónokai a Kis- és Nagy-kunság legtehetségesebb férfiai voltak.

Az összes kun városok és községek legkiválóbb képviselői valamennyien egyértelműen szót emeltek a redemció mellett, valamennyien lelkesen ünnepelték a mozgalom megindítóját, vezetőjét, lelkét, apostolát, Kele József dr. ügyvédet, mindnyájan csatlakozni óhajtottak a Jászság ismeretes határozatához, el lehet tehát mondani egyrészt azt, hogy a redemció kérdésének megoldása egy lépéssel előbbre jutott, de hangsúlyozni kell különösen azt is, hogy ez a kérdés a jászokat és kunokat már az első lépésnél is egy táborba, egy testvéries, szeretetteljes, igaz, őszinte egyesülésbe vezette. Igazi súlyt ez az egyesülés ad a karcagi és halasi gyűléseknek, aminthogy ez teszi jelentőssé az egész mozgalmat is.

Az egyesülés egyértelmű kimondását az elhangzott lelkes és hatásos beszédek mellett nagyban elősegítette Vágó Pál jász bizottsági tag gyönyörű levele, melyet a gyűlések összehívójához, Kele Józsefhez intézett s melyet mindkét gyűlésen óriási lelkesedés és tetszés között olvastak fel.

A levél — minden kommentár nélkül — a következő:

Kedves barátom! Sürgősen Velenzébe kell utaznom, azért végtelen sajnálatomra nem mondhatom el előszóval azokat, amiket szíves felolvasás végett ime cimedre elküldöttem. Ha lehet, vegyetek e szerény sorokból gondolatot, lelkesedést — a nagy ügryhöz, melyet kezdeményeztünk s amely hozzáam kiváló helyekről érkezett üdvözlések tanúsága szerint széles körben és kiváló helyeken felköltötte az érdeklődést.

Ha ma nem, sikerülni fog a közel jövőben, hogy új életre keljünk. Mi jász-kunok újra élni fogunk, mert életünket, erőnkifejtésünket, a haza igaz üdvé, boldogsága, fejlődése, jövőendő hatalma kívánja.

Egy nagy épület nem nélkülözheti oszlopait, pilléreit, sőt egyes kis

tégláit sem; a mi kis hazánk, ez a parányi kis haza, amely a nemzetek óriás fejlődésében kezd szomoruan hátra maradni, nem nélkülözheti legkisebb fiának, legutolsó fiának sem karjai erejét, szíve teljes odaadó szeretetét, annál kevésbbé nélkülözheti a mienkét, kik szolgálatainkat a múltban s a mi fényes történelmünket bátran mérlegbe tehetjük a nemzetegész szolgálataival szemben.

Már pedig mi jász-kunok a megalázás művével akadályozva, gátolva vagyunk abban, hogy édes hazánkat ama mértékben, azzal az odaadó lelkesedéssel szeressük és imádjuk, a mint apáink cselekedték s a mint mi akarjuk és a mint azt utódainktól elvárjuk.

Te a te nagy könyveddel nevezetes munkát teljesítettél, te az erőnek egy nevezetes forrását nyitottad meg, amely a jász-kunok véréből, földjéből és multjából fakad, amely erőt fejleszteni, növelni minden jásznak és kunnak parancsolja a mult: a *dicső apák szent emléke* és parancsolja a jövő:

T Á R G A.

Levél.

Irta: Amoril.

*Ugy-e, kérem, nem haragszik,
Hogy ily későn felelek.
Kész a válasz régóta, csak
Megszólítást nem lelek.*

*Ugy szeretnék pedig írni,
— De ez meg ne sértse —,
Hogy a megszólításból a
Választ is megértse.*

*Pedig maga oly szépen ír,
Hogy „megtanít szeretni,”
Hogy „ne féljek” „milyen jó az”
S végül „százszor öleli. . .”*

*Nem tehettem én tehát mást
Megkérdeztem Sárít,
Ő az ilyen kérdésekben
Nagyon sokat számít.*

*Ő már sétált Dunaparton,
Táncolja a cake-walket
S meg a mi fő, a magyarból
Neki kitünője volt.*

*Azt mondta, hogy ez egyszerű,
Ne írjak megszólítást
S a végén se küldjek „csókot,”
Csak „szíves kézszorítás“-t.*

*Ez így illik, ez a divat
— Istenem, de nagy kár —
Ugy szeretném pedig írni
Nagy betűkkel „Vén számár.”*

Alkony.

Irta: Polnik Zoltán.

Alkonyodott. . .
A nyári nap sugarai utoljára végig szaladtak minden falevélen, még egyszer megcsókolták a tova uszó felhőket s azután hamarosan eltűntek s jött az alkony, az édes, sejtelmes alkony, hogy langy fuvallmaival tündérregékről mesélve, édes, szerelmes álomba ringassa a virágokat.

Az erdőszélen csendesen lépegetve jön egy fiatal lány s mintha ő is kapott volna a napsugár édes csókjaiból, arca kipirult s szórakozottan hallgatja a mellette lépkedő fiatal-embert.

A lány fekete fürtjei csinos szalmakalap alá vannak szorítva, fehér, egyszerű ruhájában s fekete, mélytűzű szemével a mint a lenyugvó nap után néz — olyan, mintha nem is ide való volna, mintha messze-messze vágya ismeretlen napsugaras vidékre.

A férfi magas, szőke, kalapját kezében tartja s mig másik kezével a lány kezét ragadja meg, szinte esdekelve szól hozzá:

— „Miért nincs szava sem hozzám Ilonka? látja mint lesem már régen szavát, minden pillantását, hát soha nem lesz részvétellel irányomban?”

A lány egy zöld galyat tart kezében s mig annak leveleit szagattja hevesen, — izgatottan feleli:

— „Tudom, régen tudom, hogy szeret, tudom, hogy megérdemelné a viszonzszerelmet s mégis. . . .”

A férfi mohón kap közbe:

— Mégis. . . ?

— „Hagyjon el, nem szeretem, ha ki-
noznak.”

fiaink, gyermekeink feltett jövő érvényesülése.

Ezt az erőt nem elfojtani, hanem fejleszteni és konvertálni kell. Nekünk vissza kell állítanunk a jászok és kunok törvényhatóságát emez erő felhasználásával; e feladatot, ezt a célt hiven, kitartással és egyértelemmel kell szolgálnunk. Ne buktassa el szent törekvésünket saját fiaink hideg érzéketlensége. Erőt, lelkesedést, hivatottságot kell, hogy magunkban érezzünk. Éreznünk kell, hogy a célt szolgálni érdemes, hogy annak propagálása, fejlesztése egy zászló alá képes sorakoztatni a régi testvéreket, — hiszen e zászló alatt már is mint külön jogi személy jelenünk meg a nagy nemzeti versenyfutásban.

Ügyünk tiszta, érthető; támogatja a földi igazság és az isteni gondviselés.

A redemcióból kifolyólag a magyar nemzet a jászoknak adósa maradt, ha mással nem, hálával, köszönettel, nagyrebecsüléssel azért, mert ők egy eltulajdonított földterületet visszaadtak saját erejükkel a hazának. A nemzet adósa maradt a jászoknak mult századok dicső szolgálataiért, a haza többszörös talpraállításáért.

Nos! hát nekünk a magyar nemzet történelmének egy fekete lapját kell kiszakítanunk és megsemmisítenünk a közelmult egy szégyenteljes botlását, amelyben a nemzet kivégzi az ő hitelezőjét, hogy tartozását leróni, kötelezettségének eleget tenni ne legyen kénytelen. Ezt követte el az a törvényhozás, amely az igazságot és alkotmányosságot irta jeligéül zászlóira, mikor a Jászkunságot megfosztotta önálló törvényhatóságától. Elkövette pedig az a nagyhangú indokolással, hogy a nemzetegész érdekének alá kell rendelni a partikuláris érdekeket.

Mintha a jászok érdekei, önálló, erőteljes fejlődése, haladásának

feltételei ellentétben állhatnának a nemzetegészével és mintha a nemzetegész érdeke nem azt kívánná, hogy a gyámoltalan kis magyar nemzet a tornyosuló viharok előtt minden erejét, minden izmát fejlessze s a nagy küzdelemre előkészítse, ne pedig visszafejlesze, — mintha tehát a jászok érdeke partikuláris érdek volna, hivatva arra, hogy a nemzet nagyságát, egységét megbontsa épp úgy, mintha egy nagy hadseregben egy ezred külön neve és ambíciója a hadsereg erejének ártani volna hivatva.

A jász és kun egy nevezetes telivér magyar törzs fényes multtal és biztos jövővel, amelynek nevét a cs. és kir. közös hadsereg is megőrzésre méltónak tartja s amelynek polgári és katonai erényeit, becsületét, megbízhatóságát a katonaság minta gyanánt emlegeti.

A katonaság, a hadsereg, — ez a népfajok életrevalóságának legbiztosabb mérlegelője, — nem fél attól, hogy a hadsereg egysége bomlik és szenved a jászok-tradíció emelésével.

Ezzel ellentétben a magyar politikai világ a jászok nevében, fejlődésében, önálló tömörülésében egy nemzetbontó tényezőt képzel. Maga gf. Apponyi, egy jász képviselő, csak kellestelenül és aggodalommal, egy harmadik pohárköszöntőben mondja Jászberényben a nagyelkü igéket, hogy „a jászok és székelyek partikuláris érdekeit, a mennyiben azok nem állanak a nemzet érdekeivel ellentétben, támogatni kell”. Mert a magyar politika elvei szerint egy rövid életű személyi-, osztály-, vagy pártpolitika országos érdek — egy nagy néptörzs örökbecsű jövőjével szemben, amely utóbbit politikai experimentumoknak feláldozni egészen természetes dolog.

Nekem azonban nem ez a nézetem, kit gondolataimban egyedül a tiszta hazaszeretet, nem a politikai

sablonok befolyásolnak. Nekem az a nézetem, hogy a jászok tartásuk kötelességüknek az apák iránt való kegyeletből és fiaik jövője érdekében politikai alakulásuktól és pártoskodásoktól magukat távoldartani, azoknak valamennyinek hátat fordítani, mert ma, ez idők szerint még nincsen politikai párt és politikai elv, amely a nemzet jövő boldogulásában szolgálatot tenni volna hivatva. Mert nézetem szerint sem az az irány, amely a nemzetet megaláztatni, hűbérül kiszolgáltatni van hivatva, sem az ellenállás iskolája, mely a nemzetet távoldartja az államalkotó tevékenységtől s a hazát nem a veszélytől óvni, de abba sodorni, erős államok polgári erényét, az államalkotó szellemet teljesen kiküszöbölni van hivatva, — nem lehet a saját érdekéhez hű jásznak és kunnak jó ösztönéhez mért politika, hanem az, a mit apáink évszázados dicső története reánk hagyott, *egy királyhű, telivér demokrata főirányu* szellem és törekvés, mely a kisbirtokos osztályt, a népet, a nemzet gerincét védi a hatalom tultengése, veszélyes térfoglalása ellen és föltételeit rakja le a magyar nép megélhetésének, elszaporodásának a haza földjén, egyetlen lehetőségét teremtve meg ez által a nemzet sokszoros erő-kifejtésének.

Mert édes hazánk földjén tizszer annyi lakos fér el s így a haza tizszer annyi erőt képes kifejteni, mint azt a tényleges viszonyok mellett tenni képes, csupán egy mintát kell a nemzetnek szembe tartani és ez a jászok és kunok története, társadalmi rendje és alkotmánya. A nemzet jöhet tehát hozzánk politikai irányért, de mi ne menjünk hozzá.

Erre tanított meg az alkotmány néhány évtizedének története az ő hanyatlásával, korrupciójával, a melylyel szemben mint ingadozó hajóval szemben áll a jász-kunok törhetetlen szikla-

— „Látja Ilonka, nekem csak az a bűnöm, hogy végtelenül szeretem. Unalmas vagyok, tudom, maga előtt, mert mindig erről beszélek, unalmas, mert csak sohajtani, epekedni tudok, mint egy kis diák, unalmas, mert kinzom, mert vágyom a csókjá, a szerelem után s ez kinzás magának, ha megfogom kezét s . . .”

— „Hagyja abba Pali — felelt csendesen a lány — maga még fiatal. Megváltozhatnak érzelmei.”

Hallgatott, majd egyszerre, majdnem durván kérdezte:

— „De hát mit akar tulajdonkép?”

Azután megbánva, sietve tette hozzá:

— „Legyünk jóbarátok Pali, ne kívánja, hogy szeressem!”

— „Mit akarok? Igen! Mit is akarok én?” — fájdalmasan kacagott fel a férfi, s szinte szaggatottan, suttogva folytatta:

— „A csókját, az ölelését, a haját, szemét, a lelkét — mindenét. Tudja maga ezt, maga is fiatal, szerelemre vágyik. De nem — maga hideg, mint egy jégzobor.”

A lány elsápadt s mintha mondani akarna valamit, ajkai mozogtak. A férfi megsajnálta s csendesen folytatta:

— „Tudom — Ilonka! Pedig szeret — szeret! Lehetetlen, hogy Vámosházyt sze-

resse. Maga még fiatal, ő öreg. Nem szeretheti, csak szülei akarják. . . .”

„Ne hallgasson senkire Ilonka — folytatta szinte siró hangon — legyen az enyém, szeressen, szeressen, úgy, ahogy én.”

Megragadta a leány karját s magához vonta. Ajka kereste a lány ajkát, a lány ráborul, majd kiszakítva magát az ölelésből, erőteljesen csak annyit mond:

— „Hagyjon el! Este van, keresni fognak. Isten vele!”

— „Ilonka, ne hagyjon így el! Ilonka, tegyen meg még egyet. Jöjjön el este a kis pavillonba 10 órákor.”

— „Ilonka, eljön? Ilonka. . . .”

A lány felelet nélkül futott tova s mig csak látni lehetett, a férfi nézett — nézett utána. . . .

Özv. Torday Ferencné kényelmesen ül a kastély előtti terrazon s mig szórakozottan lapozgat az előtte lévő ujságban, addig türelmetlenül nézgel ki a park utjaira.

Végre megpillantva leányát, felkel s eléje siet.

— „Hol jártál, már rég várunk.”

Felmentek a teraszra s az anya székét leánya mellé huzva, elkezdett beszélni.

— „Vámosházy itt van, megkérte a kezemet s én beleegyeztem.”

A lány felelni akart, de anyja folytatta:

— „Kénytelen vagy hozzá menni. Igaz, nem fiatal, de gazdag.”

Odahajolt lányához s sugva folytatta:

— „Tudod, hogy tönkre mentünk, nincs semmink. Minden Vámosházy-é. Mindenünket elárvereztetet, ha akarja. Te ezt nem teheted, hozzámegyysz.”

„Látod — mondta kérére — nem hagyhatod anyádat hajlék, kenyér nélkül. Tedd meg. Látod, terveden állva kérek, tedd meg.”

A lány felkelt s mig végig nézett az előtte térdelő anyján, szótlanul tért szobájába.

Kezét halántékára nyomta. Az lüktetett, a vér majd kiszakította az ereket s mig réveteg szemekkel az ablakon kinézett, ajkai csendesen mozogtak, mintha imádkoznának.

Sokáig volt így, majd egyszerre felkelt, elővett egy levélpapírt s kusza vonásokkal vetette rá e pár sort:

„Este 10 előtt a kis pavillonban várom.”

Csengtetett s az előjött inasnak meghagyta, hogy Vámosházyt azonnal kézbesítse.

Azután leborult és sirt — sirt. . .

vára: az ezredéves erkölcs, az ideális demokrácia!

Nem folytatom tovább. Ezt a kérdést magas színvonalu harccal védeni hazafias kötelesség és legfelsőbb gyönyörűség. Ime, olvassátok el e levelet és győződjétek meg, hogy minden csepp vérem készen áll az ügyért küzdeni, elfolyjni.

De nem mehetek tovább, a míg a jászok és kunok egyöntetűen megnyilatkozó érzéséből nem fogom méríthetni azt a meggyőződést, hogy az önálló érvényesülés minden jásznak és kunnak igazi őszinte óhajta.

Aldjon meg a magyarok Istene titeket és a drága kun testvéreket stb. Vágó Pál s. k.

E levél felolvasása után ugy Karczagon, mint Halason leirhatatlan lelkesedés között elhatározta az értekezlet, hogy a kunsági redemtusok csatlakoznak a Jászág által megindított mozgalomhoz s ugy a Nagy- mint a Kiskunságban megalakítják az állandó végrehajtó bizottságot, mely a jászági állandó bizottsággal egyértelműen tartozik eljárni s mely legközelebbi közös nagy értekezletét augusztus hóban Jászberény város közgyűlési termében fogja megtartani. A jászberényi nagy értekezlet elnökévé Mallár József törv. bíró van kizemelve.

„Förslág“.

Isten kegyelméből ismét megértük azt az időt, a melyben a földnek legjelentékenyebb terménye, a kalászos vetemény, letakarítás alá került. A magyar gazda egész évi fáradozásának gyümölcse néhány nap múlva nemcsak learatva, de be is lesz hordva, mely után rögtön kezdetét veszi a cséplés. Figyelemmel kísérve az országos termésjelentéseket, de vidékünkön közvetlen tapasztalattól is tudjuk, hogy ez évi termésünk messze mögötte marad a mult évinek nemcsak mennyiségileg, de talán minőségileg is. Fáradságos munkánk után fogadjuk az Ur kezéből ezt is hálatelt szívvvel, mert ő tudja legjobban, mit miért cselekszik. Lehet, hogy a sovány termés mellett az árak emelkedése némi kárpótlást nyújt a gazdaközönségnek. Nagy hiba ugyan, hogy a legtöbb gazdálkodó ugy

— „Hivatott — eljöttem.“

Sötét volt, lágy szellő fujdogált s elvitte a szavakat a felé a sötét alak felé, a ki most lopódzott a pavillon felé.

Meg megállt, majd hirtelen letérve az utról, oldalt tartott a lugasnak.

Ott bent pedig még mindig a férfi beszél, csak időnként szakítja meg a lány hangos közbeszólásaival. Egyszerre felkelt a lány s egész hangosan, hogy a bokrok közt lévő alak is meghallhassa, így szólt:

— „Elhiszem, bizom magában s kijelentem, hogy kész vagyok felesége lenni.“

— „Hüvös van, kérem a karját.“

*
Alkonyodik ismét. . . .

Egy fehér alak ül a kertben s míg szemei Isten tudja hányadszor futják át a kezében tartott levelet, csendesen leborul s fuldokolva zokogja:

— „Átkoz, — csalfának, hütlennek mond, pedig szerettem, szeretem s szeretni fogom.“

„Isten a tanum, nem tehettem másképp!“

Fujdogál a szellő s mesél — mesél a virágoknak édes, titkos boldogságról, boldogtalanságról. . . .

osztja be kiadásait, hogy azokat a termés után kell azonnal kiegyenlíteni s ennek folytán a cséplések után több buza kerül a piacra, mint a mennyire vevő van s az árak ilyenkor tetemesen alá szoktak szállani. Ezen a bajon csak gabonaraktaikat létesítő szövetkezetekkel lehetne segíteni. Erre azonban még gyengék vagyunk, de az eszmét élesztgetni, ébren tartani kötelességünk, nehogy majd egyszer, ha a szükség erősen követeli ezeknek létesítését, készületlenül találjon benünket.

Mindezek mellett főkötelessége minden gazdálkodónak, csekély termésével is az adott viszonyokhoz képest, okosan gazdálkodni és magának az eladások által is minél több jövedelmet biztosítani. Hála Isten, piacunk elég jó; nem kell más község piacát (legalább főbb terményünkkel, a buzával nem) fölkeresni, hogy eladhassuk fölös terményeinket. Még is van egy helytelen körülmény az eladóra nézve, melyre kötelességünk rámutatni és föl hívni, különösen a kisebb gazdákat, eme helytelen, vagy mondhatnánk igazságtalan dolog kiküszöbölésére. Ez a „förslág“, mely szerint az eladó minden métermázsára egy klgr. „förslágot“ tartozik adni. (Ez az idegen szó a magyarban talán a ráadásnak felel meg legjobban.)

Nem tudom megérteni, miért kell a gazdának megtisztított gabonájára mázsánként egy-egy kilogramot rá adni. Talán nem elég tiszta a vagon áru szállításához? Ha ez így van, akkor a kereskedő ugy is lebecsüli és kevesebbet ad érte. Vagy talán azért, mert mire elszállításra kerül, sok elcsurog-csepeg belőle? Hát kérem szeretettel, a szénből is sok elporlódik és hasznavehetetlen lesz, mégsem jut eszünkbe a kereskedőtől erre ráadást kérni. A ruhakelmének sem használjuk föl minden porcikáját a ruhához és valjon ezért többet ad-e nekünk a kereskedő, mint amennyiért fizetünk? Ugye nem. Hát csak a gazdálkodó ember adjon eladó terményére ráadást, adjon többet, mint a mennyiért pénzt kap? Nem, ez nem jól van. Ez sem nem jogos, sem nem igazságos, sem nem általános, bevett szokás. Ez csak itt, a környékünkön, néhány községben szokásos, az ország más vidékén mit sem tudnak róla. A közel jövőben megnyílik gabonapiacunk és eladásra kerül sok embernek fölös terménye, mit nagy gondnal és szorgalommal takarítottak össze. A tarlón számtalanszor hajoltak le egy-egy elmaradott, fejlett kalászáért, hogy az Isten áldását mind csürbe gyűjthessék és az eladásnál minden számítás nélkül adnak oda egy-egy kilót ráadásul.

Mutassa meg már egyszer a gazdaközönség, hogy kinőtt a kiskorúságból és mondja meg a gabonakereskedőnek, hogy ráadást nem ad. Mondják ezt meg nyíltan, érthetően, egyakarattal; meglássák, a kereskedők megveszik gabonájukat ráadás nélkül is ugyan olyan áron, mint ráadással vennék.

Egy nem termelő.

Filoxera — vagy drótféreg?

Mult számunkban e cim alatt megjelent cikkünk a szakkörökben is figyelmet keltett, sőt egy jeles szakembert, a *Borászati Lapok* kiváló munkatársát, véleményadásra is indította. A vélemény, mely írójának szakképzettségénél fogva megdönthetetlen és felelbezhetetlen, a következő:

Budapest, 1904. évi július 11-én.

Tisztelt Szerkesztő Ur,

B. lapjának f. évi jul. hó 10-én megjelent száma vezető helyen foglalkozik Tuschek Ede bécsi lakos (és

tegyük hozzá: esztergályos) ugynevezett felfedezésével a belféregről, és ugy tárgyalja Ön, illetőleg a cikk írója ezt a felfedezést, mintha annak különös fontosságot kellene tulajdonítani, mintha a szakemberek még nem volnának tisztában azzal, hogy mit kell e belféreg pusztításáról tartani, hogy igaz-e, miszerint ez a féreg és nem a filoxera tette tönkre Európa szőlőit.

Az igazság ez: a drótféreg, (mert hiszen erről van szó, Tuschek csak önkényes szeszélylyel talált fel számára új nevet, hogy annál tetszetősebbnek, rendkívülbbnek tessenek felfedezése) tényleg egyik pusztító ellensége a szőlőnek. *Azt már régen tudja minden figyelmes és csak valamennyire képzett szőlősgazda.* Abszolúte nem hasonlítható azonban kártevése a filoxera óriási rombolásához.

Oly minden kétségen felül bebizonyítottnak tekinthető a 85 éves tapasztalás után a filoxera pusztító hatása és az, hogy a rombolást tényleg a filoxera és nem más kártevő okozza, hogy a felett gondolkozni sem kell többé. Ragadjon ki bárki egy tőkét gyökerestől a földből és ott fogja találni a rovarát és azokat az elváltozásokat, a miket az a gyökereken okoz.

Ne tessenek tehát a szőlősgazdákkal elhítenni, hogy tényleg valamely eddig ismeretlen rovarral van dolgunk. A filoxera és ismételjük, a filoxera tette tönkre a mi szőlőinket is és az ellen kell védekeznünk a jövőben épügy, mint eddig: vagy szénkénegezéssel, vagy amerikai ojbányok ültetése által. Hogy mily talajba melyik eljárás való, arra megtanítja a gazdát bármely szakkönyv.

Ha jónak találja, tessenek e soraimat b. lapjában közzétenni.

Baráti tisztelettel
Lipták Albert.

H I R E K.

A nyár. A legtökéletesebb, a legideálisabb kánikula napjait éljük, ha ugyan életnek lehetne nevezni 35—38° Celsius mellett egyik napnak a másik után való végig kinőzését. Sehol egy csöpp árnyék, sehol egy csöpp szellő, csak por, piszok, hőség és forróság mindenütt. Víz, vizet! — kiabálja az ember minden percben hatvanszor, de hát hiába! A víz — már mint Apátin — a lehető legritkább élvezeti cikk s legfőlebb ha inni elegendő . . . Fürdésre — nos, arra még vagyónért sem lehetne kapni, talán még királyoknak sem. S a hetek óta tartó rettenetes szárazságot így kell nekünk végig szenvedni elernyedtt, eltikkadt, megbénult és öszszeforrázott tagokkal . . . Oh, mily végtelen boldogság lenne néha egy kis zuhany! . . . A zuhany azonban, egy édes, kellemes, kéjes és mámorító, hideg zuhany távolabb van tőlünk, mint — Dél-Afrika. Mi már — ugy látszik — fürdő nélkül halunk meg Jászapátin, hacsak az előljárási nagyot nem gondol s a jövő évre ártézi kutat nem furat. Mert akkor még valahogyan csak lehetne fürdő. Hej, hogy áldanánk, hogy dicsérménk azt az előljárási nagyot, amelyik fürdőt építene,

— különösen így kánikulában! Bankettet rendeznénk a tiszteletére, fáklyásmenetet is rendeznénk neki, sőt szobrot is emelnénk az emlékének, — szóval . . . De hát azt hiszszük, hogy ezek az ígéretek se sokat érnek most, mert kánikulában az előljáróság úgy sem furat kutat, inkább — ha teheti — nyaral valami szép vidéken. És jól teszi. Jobb is most a Tátrában, a Balaton mellett, vagy a híres cseh fürdőikben, mint idehaza. Megy is innen mindenki, aki csak mehet. Ma-holnap üres lesz a kaszinó, sőt kihál az egész város. Bódogh Zsigmond járásbíró Parádon, Cseh József dr. főszolgabíró Karlsbádban, Friedvalszky János dr. Koritnicán, Fülöp Ferenc, Büchler Pál dr. és Kardos Ignác szintén Karlsbádban, Dósa János pedig Marienbadban töltik a nyarat. Mulassanak jól!

Hivatalvizsgálat. Huszka István dr. vármegyei árvászéki ülnök f. hó 11-én községünkbe érkezett, hogy a községi gyám-ügyleti közigazgatást és a gyámpénztárt alaposan megvizsgálja. Két napig tartó beható vizsgálatának eredménye teljesen kielégítő volt s ezt a legnagyobb elismerés hangján tudatta is az előljárósággal.

A jászapáti templomfestés. Vágó Pál hatalmas műve, az apáti nagy templom művészi kifestése, szépen halad előre. Az állványokon lázas munka folyik, a falakon gyönyörű ornamentikák tűndöklönek s mélységes koncepciójú műrekek hirdetik az Ur dicsőségét s a művészet óriási erejét. Csak pár hónap még s templomunk egyike lesz az ország leghíresebb és a legművészebb díszítési templomainak. A szentély már teljesen készen áll, mennyezetét Szirmay Antal tempera-festménye (Mária mennybemenetele) díszíti. Pár nap múlva a főoltár oszlopainak műmárványozása is befejeződik. A középső nagy kupola s a két szárny ornamentikája szintén kész; az egyik szárny mennyezetén már ott ragyog Vágó Pálnak egyik műreke s pár nap múlva a másik is teljesen elkészül. Mennyi poézis árad e két képből! Koncepciójuk, rajzolásuk, színezésük mind egy-egy bájos költészet. A nagy mennyezet festése is nemsokára megkezdődik, a vázlatok, kartonok, szín-skizsek már elkészültek hozzá s hogy a munka gyorsabban menjen, a napokban Vágó Pál meghívta Illés Antal festőművészt, a szolnoki művésztelep tagját is Apátira, hogy az óriási munka végzésében segítségére legyen.

Itt említjük meg, hogy a *J.-N.-K.-Szolnok-megyei Lapok* legutóbbi száma az apáti templom kifestéséről írván, többek közt azt mondja, hogy az egész festést Vágó Pál vállalta el s hogy a kifestésre Szirmay Antal templomfestőt 60000 koronáért szerződtette. Ez az állítás teljesen téves. Az apáti templom kifestésének egyedüli vállalkozója Szirmay Antal s Vágó Pál pusztán csak ellenőrzi a munkálatokat s azonkívül a nagy mennyezetet és a két kis szárny boltozatát festi *ingyen*, szeretetből és hálából szülővárosa iránt. A szolnoki lap rosszul van informálva s éppen azért szükségesnek tartottuk itt az ő téves közleményét helyreigazítani.

A húszövetkezet. A helybeli húsfogyasztási szövetkezet f. hó 10-én, vasárnap reggel megnyitotta üzletét. A közönség valószínűleg ostrom alá vette az új mézszárszéket; kora reggeltől délelőtt 10 óráig ember-ember hátán szorongott a szövetkezet üzletében s délre bizony már elfogyott ott mindenféle hús. Talán ha kétszer annyit vágtak volna, az is kevés lett volna. Mindenesetre kedvező jel, hogy a közönség mindjárt első napon igazolta a szövetkezet felállításának jogosultságát, mikor ilyen impozánsan állást foglalt mellette. Kívánatos, hogy ez a támogatás a jövőben sem maradjon el, akkor aztán mindenkor jó és mindig olcsóbb és olcsóbb húsban lesz része a község egész lakosságának.

A vármegyei telefon-hálózat az elmúlt héten újból bővült, Gura Károly m. kir. posta-és táviró mérnök befejezte a *szentandrás*

vonal építését s így 3—4 nap múlva az már át is adatik a közforgalomnak. A jövő héten a ladányi- alsószentgyörgyi, majd a ladányi-súly- kötelek- nagyköri- bessenyszögi vonalak kerülnek építés alá s így remélhető, hogy körülbelül augusztus 15-ére a járás minden községe bevonatik a megyei telefonforgalomba.

Nyári mulatság Jászládányon. Megirtuk már, hogy a ladányi uri társaság tennisz-pályát rendezett be a *Szilvás-kerben* s hogy azóta ennek a kedves és elegáns sportnak igen sokan hódolnak Jászládányon. Most a tenniszező társaság elhatározta, hogy nyári mulatságot rendez. A mulatság f. hó 18-án, hétfőn tartatik meg ugyancsak a Szilvaskertben, illetve kedvezőtlen idő esetén a nagyvendéglőben. Belépő díj: személyenkint 2 K, családjegy 5 K.

A tanuló-ifjúság mulatsága. A helybeli tanuló-ifjúság augusztus hó 6-ára nagyszerű mulatságot tervez. Hangverseny, műkedvelői színelőadás, szavatok alkotnák a programot s a szereplők között lenne az apáti uri társaság egy-két kitűnő zeneművelő hölgytagja is. A program utolsó pontja tánc lesz, valószínűleg — kiváló kivirradtig. A tervbe vett kedves mulatság iránt már most is nagy az érdeklődés.

Iszonyu tűzvész. A jászapáti uri társaság egy előkelő, finom lelkű uriaszonya tegnapi levelet intézett *Khindl* Gyula főjegyzőhöz *Parádról* s megindult szívvel segítséget kér egy elpusztult kis hevesmegyei község szerencsétlen lakosainak. Levelet a részvét és az emberbaráti szeretet fonséges érzése lengi át még akkor is, mikor a község irtózatos pusztulását festői leírásban ecsegteli. A Parád-fürdő melletti *Bodony* községről beszél, amely f. hó 11-én egész a földig leégett. Délelőtt 9 óra tájban ütött ki a tűz s a nagy szélviharban pár perc alatt egész házsorok lánggal égtek . . . Hetek óta nem volt eső, a száraz nádfedő, zsup, zsendely a legalkalmasabb tápláléka volt tehát a félelmetes elemnek. A tűz oly képzelhetetlen gyorsasággal terjedt tova, hogy védekezni sehogyan sem lehetett ellene. Tizenöt-husz perc alatt lángban állott az egész falu. A templom, az iskola, amik pedig az utca közepére voltak építve, — szintén tüzet fogtak a kétoldalról átcsapódó lángtengertől; a fák az utcák mentén, mint a lobogó fáklyák, úgy égtek; a kutak ágasai mint egy-egy izzó pózna meredtek az égnek s a házakban pedig fal, butor, az istállókban széna, szalma, sőt a legtöbb helyen az élő állatok is mind bennégtek. Kétszázharminc négy ház pusztult el, hét ember halt meg, tizenhat megsebesült s kétezer lélek maradt fődél, ruha és élelem nélkül egy nap alatt Bodony községben. Élelmiszer nincs sehol a faluban, lakható ház egy sem maradt s a lakosság piszkos, kormos, összegeit rongyokban jár az utcán.

Siránkozásuk, jajgatásuk messze vidékre hallik, nyomorúságuk kétségbeejtő s jövődjük annyira bizonytalan, hogy ha segítségre nem találnak, — éhen pusztulnak. — Annak a jólelkű és nemesszívű uri asszonynak kívánsága szerint felhívjuk tehát olvasóinkat, hogy könyörületessé szívével induljon meg ez óriási szerencsétlenség hallatára s ki-ki tehetségéhez mérten nyújtson segítséget a bodonyi leégett polgártársaknak. Legnagyobb szükség *ruhaneműre* van, elsősorban azt kérünk tehát. *Borbás* Kálmán templombíró a főjegyző megbízásából az adományokat átveszi és nyugtázza. Pénzbeli küldeményeket lapunk szerkesztősége is szívesen elfogad erre a nemes célra s az átvételt mindig a legközelebbi számban nyilvánosan nyugtázza fogja.

Megbokrosodott lovak. *Pócsik* Miklós helybeli fuvaros múlt vasárnap kora hajnalban Szolnokra hajtott. Kocsija elé két tüzes fiatal csikó volt fogva. A jól táplált, pompás vérű állatok utközben valamitől megijedtek s megbokrosodtak úgy, hogy a kocsis nem volt képes őket sehogyan sem megfékezni. Őrült vágatással száguldtak előre, míg végre is egy árokban a kocsi felborult, a kocsis egy faderékhoz vágódott s a nagy kimerültségtől a lovak is összeestek. A kocsis erős zuzódásokat szenvedett s most a megyei kórházban ápolják.

Gazdasági gépraktár. Szeremi és Vargha jászkiséri iparosok nagy és teljesen modern gazdasági gépraktárt rendeztek be a múlt héten Jászkiséren. Hirdetésükre, mely lapunk másik helyén olvasható, felhívjuk a közönség figyelmét.

Rác Dániel karmester, a helybeli cigányzenekar zeneileg képzett tagja, szívesen ajánlkozik hegedű- és cimbalom órák adására. Az iskolai szünet ideje alatt tanulókat különösen mérsékelt díjazásért tanítana. Az ügyes zenész ajánlatára felhívjuk olvasóink figyelmét.

Vásárok.

Julius 18-án Heves.

„ 22-én Czegléd.

„ 25-én Jászkisér.

„ 25-én Verpelét.

„ 29—30-án Jászfényszaru.

Augusztus 2-án Jászsószentgyörgy.

„ 4-én Tiszanána.

„ 5—6-án Jászárokszállás.

HIRDETÉSEK.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Jászkiséren egy

GAZDASÁGI GÉPRAKTÁRT

állítottunk föl.

Kérjük a t. közönség b. pártfogását. Pontos és szolid kivitelért kezeskedünk.

SZEREMI és VARGHA.

2 évi jóállás mellett ké-
szitek minden da-
rab munkát.

Elvállalok bármiféle bádgos mun-
kákat, ugyszintén épület- és díszmun-
kákat a saját rajzaim, vagy beadott
tervrajzok alapján.

T. megrendelőimnek olcsó és pon-
tos kiszolgálást biztosítva,

maradok

Jászapátin, 1904. június hóban.

12—5

Kaufmann Sándor
épület- és díszműbádgos.

**Legujabb
ujdonság!**

Finom cukorka és =
csokoládé különleges-
ségek, valamint a =
szónokoknak, udvar-
lóknak és dohányzók-
nak nélkülözhetetlen
világhírű =

Lu-Sin

illatos cukorka 2 és 10
filléres adagokban =

= kapható =

Imrik József
fűszer üzletében.

**A gazdaközönség
figyelmébe!**

Lapunk kiadóhivatalában
mindennemű

**birtok-eladási
és bérbeadási**

hirdetések

jutányos áron
vétetnek fel.

Könyvnyomdánkat

a hevesi-utra, Groszmann Farkas fakereskedő úr házába
helyeztük át.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására
hozni, hogy

tégla gyárunkban

a következő tégl- és cserépnemek az alább kitüntetett ára-
kon kaphatók:

Géppel préselt közönséges cserép	ezre	22	korona.
" " francia " "	"	64	"
" " 1¼-es disztégla	"	40	"
" " 2¼-es " "	"	48	"
" " 4¼-es " "	"	60	"
" " sima konyha flaszter	"	80	"
" " járda-tégla	"	44	"
" " közönséges fali tégla	"	28	"
Kézzel vert közönséges tégla	"	26	"
" " padlás tégla	"	26	"
Gerinc-cseréptégla	"	120	"

Jászapátin, 1904. május hó,

Tisztelettel:

Wagner Márton és társai.

52—11

Fontos minden gazdának!

A nagy szárazság miatt joggal aggódó gazdák, kiknek kevés takarmány és kukorica áll rendelkezésükre az állatok telelésére és hizlalására, bizonyára örömmel ragadják meg az alkalmat, hogy próbát tegyenek a szabadalmazott **Barthel-féle**

állat-tápporral,

mi egyedül van hivatva arra, hogy a takarmány-hiányt pótolja s hogy a ke-
vés és gyenge takarmány mellett is sok tejet és különösen hizott disznót
nyerjenek!

A BARTHEL-féle állattáppor a növendék állatot erősíti és fejlődését
nagyban elősegíti, de hatása sehol nem oly szembeötlő mint a hizónál, mert
az étvágytalanságot és az emésztési zavarokat teljesen megszünteti s a hi-
zást annyira elősegíti, hogy rendes napi használat mellett egy egyéves disznó
250 kilóra is meghizlalható általa. Dacára eme sokoldalú előnyének, olcsósága
bámulatos, mert egy napi adag nem kerül többé egy fillérrél.

Kapható: **Imrik József** fűszer üzletében

Jászapátin.

1 klg. 35, fél klg. 20, negyed klg. 15 krajcár.

Mindennemű **könyvkötészeti** munkákat, különösen **imakönyvek** kötését a legdiszesebb kivitelben s a legjutányosabb árakon elvállalok.

**Naptárakból,
énekekből,
dalokból,
imakönyvekből**

állandóan nagy raktárt tartok.

Jászapátin, 1904. június hóban,

tisztelettel:

Galamb Zoltán
könyvkötő.

A „KÁVÉ KIRÁLY”-hoz

Aki nagyon jó zamatu s illatu kávét kedvel, az csakis „**Király-kávét**” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve. Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megizleli, soha más kávét nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamat s illat azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávét lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely posta-állomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgros doboz 4 kor. 80 fill.
2 „ „ 9 „ —
4 „ „ 17 „ 20 „

Ezen különleges pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyers fajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra:

1 postacsomag 5 kgr. legfin. Cuba kor 13.50
1 „ „ 5 „ „ Ceylon „ 12.—
1 „ „ 5 „ „ Jamaica 11.20

BIRÓ ÉSTÁRSA

a „Kávé király”-hoz

BUDAPEST, IV. ker., Teréz-körut 2/b.

A „KÁVÉ KIRÁLY”-hoz

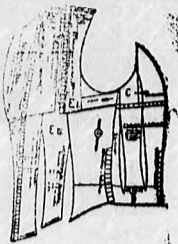
**Egy jóházból való fiu
könyvnyomdánkban**

tanulónak

azonnal

felvétetik.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Gyárijegy.

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját az

igazítható női taille-szabászati készülék

segélyével, anélkül, hogy szabászati rajzot megtanult volna. Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. Akadémián vizsgáztam. Számos elismerőlevelet kaptam minden országból. Minden államban törvényileg védve és szabadalmazva.

Egy készülék ára 3 korona,

utánvét mellett.

Guschelbauer Antal Sopron.

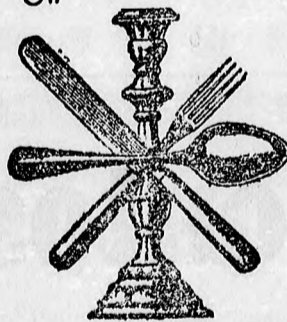
Képviselők minden helységben kerestetnek.

Magyarázatokat ingyen küldök.

52—18

Egy háztartási mérleg és egy üveg eredeti francia parfüm

ingyen.

Mesés olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmozott raktáromból világhírű kiválóságukért általánosan kedvelt

mexikói ezüst áruimat

és pedig 6 darab mexikói ezüst asztali kést, 6 drb. mexikói ezüst evővillát, 6 drb mexikói ezüst evőkanalat, 12 drb mexikói kávéskanalat, 6 drb kiváló desserkést, 6 drb kiváló dessertvillát, 1 drb mexikói ezüst levesmerítő kanál, 1 drb mexikói ezüst tejmerítő, 1 drb elegáns szalon asztali gyertyatartót **46 darab összesen csak 6 frt 50 krajcár**

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképpen egy szavatosság mellett pontosan működő 12¹/₂ kiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (be-lül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségeért huszonöt évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges beküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból. DENKER J. központi forgalmi áruháza Budapest, Hernád-utca 52.

3 forint 40 krajcár

utánvétellel egy vég szépeességi vászrn 6 teljes férfi vagy női ingre 90 cm. széles kitűnő minőségben, 5 évi jótállással; számos elismerés. **4frt 50 kr.** utánvétellel 3 mtr. divatos szövet egy elegáns férfi öltönyre tetszés szerinti színben kapható Denker József Budapest, VII. Hernád-utca 54.

5 koronáért

küldök 4 és félkiló (kb. 50 drb) kevéssé megsérült finom enyhe pipereszappant rózsá, lilomtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvétellel küldi Denker J. Bpest, Hernád-utca 54.

Mintákat a nagy forgam miatt nem küldhetek.

Kék románcozott főzödény kitűnő gyártmány. Próba-rendelmény 6 fazék és 6 lábas csak 6 korona, utánvétellel küldi Denker J. áruháza Budapest, Hernád-utca 54. 20—18